

ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ З РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

17 березня 2005 року

м. Київ

№ 3755

Про затвердження Рекомендацій щодо
аналізу діяльності страховиків

Відповідно до підпункту 4 пункту 1 статті 28 Закону України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків, виявлення ризиків у діяльності страховиків Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України (далі - Держфінпослуг) постановила:

1. Затвердити Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків, що додаються.
2. Контроль за виконанням розпорядження покласти на директора Департаменту страхового нагляду.

Голова Комісії

В. Суслов

Протокол № 128 засідання
Комісії від 17.03.05.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755

Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків

1. Загальні положення

1.1. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків (надалі - Рекомендації) розроблено з метою стандартизації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків працівниками Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України (далі - Держфінпослуг), своєчасного виявлення ризиків у діяльності страховиків.

1.2. Відхилення від рекомендованих значень показників, зазначених в Рекомендаціях, не є підставою для складання акту про порушення страховиком законодавства та застосування заходів впливу.

2. Тести раннього попередження

2.1. Тести раннього попередження – це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Держфінпослуг показниками, їх узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків.

2.2. Тести раннього попередження використовуються для визначення рівня фінансової надійності страховиків, який розраховується за даними річної фінансової звітності, складеної відповідно до Порядку складання звітних даних страховиків, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг № 39 від 03.02.2004.

Відповідно до Рекомендацій здійснюється аналіз капіталу, активів, перестрашування, страхових резервів, дохідності, ліквідності і надається відповідна оцінка.

Оцінки виставляються по 4-бальній системі в залежності від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника.

На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати такі оцінки:

- „1” (стійка) – фінансові показники знаходяться на високому рівні;
- „2” (задовільна) – відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;
- „3” (гранична) - фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;
- „4” (незадовільна) – вважається неприпустимим, фінансовий стан є дуже нестабільним.

2.3. Дані, які використовуються при розрахунку показників тестів раннього попередження , їх зміст та порядок розрахунку наведені в наступній таблиці:

№	Термін	Зміст	Формула *
1	Капітал, Чистий капітал	Активи по балансу за вирахуванням нематеріальних активів та зобов'язань по балансу	Ф1: 280-010-430-480-620-630
2	Високоліквідні активи	Грошові кошти та їх еквіваленти	Ф1: 230+240
3	Зобов'язання, загальна сума зобов'язань	Зобов'язання по балансу	Ф1: 430+480+620+630
4	Дебіторська заборгованість	Всі види дебіторської заборгованості відповідно до балансу	Ф1: 50+160+170+180+190+200+210+060
5	Сума чистих премій	Валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам	P1: 010-020 [P1: 080-090]
6	Зароблені страхові платежі	Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя	P1: 070 **
7	Чистий прибуток (або збиток)	Чистий прибуток (збиток) відповідно до звіту	Ф2: 220 (або 225)
8	Виплати і витрати	Страхові виплати та відшкодування, а також витрати, пов'язані з врегулюванням страхових випадків, збільшені на суму резервів збитків на кінець звітного періоду та зменшені на суму резервів збитків на початок звітного періоду	(P1: 240+320+330)+P3(К)070-P3(П)070+P4(К)070-P4(П)070
9	Прибуток від фінансової діяльності	Дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи за вирахуванням витрат від участі в капіталі та інші фінансові витрати	Ф2: 110+120+130-140-150-160)
10	Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року	Сума довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та інших фінансових інвестицій та поточних фінансових інвестицій на початок і кінець звітного періоду, поділена на два	(Ф1: 040(П)+045(П) + 220(П) + 040(К) + 045(К) + 220(К)) / 2
11	Чисті страхові резерви	Страхові резерви за	Ф1: 415-416

* Формули записані відповідно до форм звітних даних, затверджених Розпорядженням Держфінпослуг від 03.02.2004 № 39 „Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків” В квадратних дужках наводяться формули для страховиків зі страхування життя, якщо вони відрізняються від формул для страховиків з загальних видів страхування.

При записі формул в цій таблиці використовують такі умовні позначення: Ф1 – баланс, P1 – розділ 1 звіту, P3 – розділ 3 звіту, P4 – розділ 4 звіту, (П) - на початок річного звітного періоду, (К) – на кінець річного звітного періоду, якщо не зазначено - на кінець річного звітного періоду

** Формула визначена тільки для страховиків з загальних видів страхування

		балансом за вирахуванням частки перестраховиків у страхових резервах	
--	--	--	--

2.4. Показники розраховуються відповідно до наступної таблиці:

№ п/п	Показник	Метод розрахунку	Формула
1	Показник дебіторської заборгованості	ПДЗ = 100%*(Дебіторська заборгованість)/(Капітал)	100*(Ф1 050+160+170+180+190+200+210+060)/(Ф1 280-010-430-480-620-630)
2	Показник ліквідності активів	ПЛА = 100% * (Високоліквідні активи)/(Зобов'язання)	100*(Ф1 230+240)/(Ф1 430+480+620+630)
3	Показник ризику страхування	ПРС = 100% * (Сума чистих премій за всіма полісами)/(Капітал)	Життя: 100*(P1 080-090)/(Ф1 280-010-430-480-620-630) Не життя: 100*(P1 010-020)/(Ф1 280-010-430-480-620-630)
4	Зворотний показник платоспроможності	ЗПП = 100* (Загальна сума зобов'язань) / (Капітал)	100*(Ф1 430+480+620+630)/(Ф1 280-010-430-480-620-630)
5	Показник доходності	ПД = 100*(Чистий прибуток)/(Капітал)	100*(Ф2: 220 (або 225))/(Ф1 280-010-430-480-620-630)
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	ПА = 100*(Виплати і витрати)/(Сума чистих зароблених премій)	Не життя: 100*(P1 240+320+330+ P3(К)070- P3(П)070+P4(К)070-P4(П)070) / P1 070
7	Показник змін у капіталі	ПЗК = 100*(Капітал (t))/(Капітал (t-1)-1)	100*((Ф1 280-010-430-480-620-630)(К) / (Ф1 280-010-430-480-620-630)(П)-1)
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	ПЗЧП = 100*((Сума чистих премій (t))/(Сума чистих премій (t-1))-1)	Життя: 100*(P1(П) (080-090)/P1(К) (080-090)-1) Не життя: 100*(P1(П) (010-020)/P1(К) (010-020)-1)
9	Показник незалежності від перестраховування	ПНП = 100*(Чиста сума премій по всіх полісах)/(Валова сума премій по всіх полісах)	Життя: 100* P1 (080 - 090) / P1 080 Не життя: 100* P1 (010 - 020) / P1 010
10	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	ПВРК = 100% *(Чисті страхові резерви)/(Капітал)	Не життя: 100*(Ф1 415-416)/(Ф1 280-010-430-480-620-630)
11	Показник доходності інвестицій	ПДІ = 100% *(Прибуток від фінансової діяльності)/(Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року)	200*Ф2 (110+120+130-140-150-160) / Ф1(040(П)+045(П) + 220(П) + 040(К)+ 045(К)+220(К))

2.5. Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень (враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик), наведеною у наступній таблиці:

№ п/п	Показник	Шкала	
		Не життя	Життя
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	1. $95 \leq \text{ПЛА}$ 2. $80 \leq \text{ПЛА} < 95$ 3. $65 \leq \text{ПЛА} < 80$ 4. $\text{ПЛА} < 65$	1. $60 \leq \text{ПЛА}$ 2. $50 \leq \text{ПЛА} < 60$ 3. $40 \leq \text{ПЛА} < 50$ 4. $\text{ПЛА} < 40$
3	Показник ризику страхування (ПРС)	1. $\text{ПРС} \leq 100$ 2. $100 < \text{ПРС} \leq 200$ 3. $200 < \text{ПРС} \leq 300$ 4. $300 < \text{ПРС}$	1. $\text{ПРС} \leq 300$ 2. $300 < \text{ПРС} \leq 400$ 3. $400 < \text{ПРС} \leq 500$ 4. $500 < \text{ПРС}$
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4. $75 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 90$ 4. $90 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$
5	Показник доходності (ПД)	1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	1. $\text{ПА} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПА} \leq 100$ 3. $100 < \text{ПА} \leq 110$ 4. $110 < \text{ПА}$	—
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)	1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$
9	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	1. $50 \leq \text{ПЗП}$ 2. $40 \leq \text{ПЗП} < 50$ 3. $30 \leq \text{ПЗП} < 40$ 4. $\text{ПЗП} < 30, 85 \leq \text{ПЗП}$	1. $80 \leq \text{ПЗП}$ 2. $65 \leq \text{ПЗП} < 80$ 3. $50 \leq \text{ПЗП} < 65$ 4. $\text{ПЗП} < 50$
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)	1. $0 < \text{ПВРК} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПВРК} \leq 75$ 3. $75 < \text{ПВРК} \leq 100$ 4. $100 < \text{ПВРК}, \text{ПВРК} \leq 0$	—
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)	1. $10 \leq \text{ПДІ}$ 2. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 3. $0 \leq \text{ПДІ} < 5$ 4. $\text{ПДІ} < 0$	1. $30 \leq \text{ПДІ}$ 2. $10 \leq \text{ПДІ} < 30$ 3. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 4. $\text{ПДІ} < 5$

2.6. Загальна оцінка визначається як сума фактичних оцінок по окремих показниках, помножених на відповідні коефіцієнти (враховуючи те, якими видами страхування (життя/не життя) займається страховик) з наступної таблиці:

№ п/п	Показник	Коефіцієнт	
		Не життя	Життя
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	0,04	0,05
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	0,10	0,125
3	Показник ризику страхування (ПРС)	0,06	0,075
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	0,18	0,225
5	Показник доходності (ПД)	0,06	0,075
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	0,06	—
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)	0,06	0,075
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	0,06	0,075
9	Показник незалежності від перестраховання (ПНП)	0,18	0,225
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)	0,16	—
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)	0,04	0,075

2.7. Загальна оцінка округлюється до цілого числа за загальними правилами округлення.

2.8. Результати тестів раннього попередження є інформацією з обмеженим доступом, яка не підлягає розголошенню та опублікуванню в засобах масової інформації.

3. Оформлення результатів тестів раннього попередження.

3.1. Результати тесту для страховиків, що займаються видами страхування, іншими ніж страхування життя, записуються у таблиці наступного зразка:

ТЕСТИ РАННЬОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ

_____ на «__» _____ 200__ р.
(найменування страховика і звітна дата)

№ п/п	Вид показника	Розраховане значення показника	Оціночна шкала	Коефіцієнт	Фактична оцінка

1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)		1.0<=ПДЗ<50 2.50<=ПДЗ<75 3.75<=ПДЗ<100 4.100<=ПДЗ	0,04	
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)		1.95<=ПЛА 2.80<=ПЛА<95 3.65<=ПЛА<80 4.ПЛА<65	0,10	
3	Показник ризику страхування (ПРС)		1.ПРС<=100 2.100<ПРС<=200 3.200<ПРС<=300 4.300<ПРС	0,06	
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)		1.0<ЗПП<=20 2.20<ЗПП<=50 3.50<ЗПП<=75 4.75<ЗПП, ЗПП<=0	0,18	
5	Показник доходності (ПД)		1.50<ПД 2.25<ПД<=50 3.0<=ПД<=25 4.ПД<0	0,06	
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)		1.ПА<=50 2.50<ПА<=100 3.100<ПА<=110 4.110<ПА	0,06	
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)		1.10<ПЗК 2.5<ПЗК<=10 3.0<ПЗК<=5 4.ПЗК<=0	0,06	
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)		1.40<=ПЗЧП 2.33<=ПЗЧП<40 3.10<=ПЗЧП<33 4.ПЗЧП<10	0,06	
9	Показник незалежності від перестраховування (ПЗП)		1.50<=ПЗП 2.40<=ПЗП<50 3.30<=ПЗП<40 4.ПЗП<30, 85<=ПЗП	0,18	
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)		1.0< ПВРК <=50 2.50< ПВРК <=75 3.75< ПВРК <=100 4.100<ПВРК, ПВРК <=0	0,16	
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)		1.10<=ПДІ 2. 5<=ПДІ<10 3.0<=ПДІ<5 4.ПДІ<0	0,04	
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА					

3.2. Результати тесту для страховиків, що займаються страхуванням життя, записуються у таблиці наступного зразка:

ТЕСТИ РАНЬОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ

_____ на «__»_____200__р.
(найменування страховика і звітна дата)

				Коефіці	
--	--	--	--	---------	--

№ п/п	Вид показника	Розраховане значення показника	Оціночна шкала	єнт	Фактична оцінка
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)		1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	0,05	
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)		1. $60 \leq \text{ПЛА}$ 2. $50 \leq \text{ПЛА} < 60$ 3. $40 \leq \text{ПЛА} < 50$ 4. $\text{ПЛА} < 40$	0,125	
3	Показник ризику страхування (ПРС)		1. $\text{ПРС} \leq 300$ 2. $300 < \text{ПРС} \leq 400$ 3. $400 < \text{ПРС} \leq 500$ 4. $500 < \text{ПРС}$	0,075	
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)		1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 90$ 4. $90 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$	0,225	
5	Показник доходності (ПД)		1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	0,075	
6	Показник змін у капіталі (ПЗК)		1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	0,075	
7	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)		1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$	0,075	
8	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)		1. $80 \leq \text{ПЗП}$ 2. $65 \leq \text{ПЗП} < 80$ 3. $50 \leq \text{ПЗП} < 65$ 4. $\text{ПЗП} < 50$	0,225	
9	Показник доходності інвестицій (ПДІ)		1. $10 \leq \text{ПДІ}$ 2. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 3. $0 \leq \text{ПДІ} < 5$ 4. $\text{ПДІ} < 0$	0,075	
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА					

Заступник Голови Держфінпослуг

Т.К. Мосійчук